

Střípky z historie: 6. Popravy anabaptistů v Curychu 1526

Ulrich Zwingli

Střípky z historie: Popravy anabaptistů v Curychu

Dne 7. března 1526 schválila rada v Curychu pod vedením Ulricha Zwingliho popravy těch, kdo praktikují křty věřících.

Nařídili, aby „kdokoli, kdo bude dále křtít, bude bez milosti utopen a tak přiveden ze života na smrt atd.“

Felix Manz byl odsouzen k smrti utonutím v curyšské řece Limmat.
Je to symbolický konec pro muže, který dal křest věřících do středu své víry.
Heinrich Thommann, Abschrift Bullingers Reformationschronik, 1605

Anabaptista Felix Manz a jeho hrozný konec

Obyvatelé Curychu se tlačili po obou březích řeky Limmatu, aby sledovali děsivou scénu odehrávající se uprostřed řeky. Felix Manz, svázaný na rukou a nohou, se přikrčil na palubu rybářské lodky a zazpíval celý žalm „Do tvé ruky odevzdávám ducha.“

Z lodi mu mnohomluvně přednášel kazatel, zatímco kat táhl ze všech sil za provaz, který měl uvázaný kolem krku odsouzeného.

Přes vodu zazněly zoufalé výkřiky. Byla to Manzova matka, která na něj volala z břehu, aby zůstal neochvějný ve své víře.

Nikdo neočekával tento příšerný konec. Felix Manz byl původně věrným spolupracovníkem Huldrycha Zwingliho. Spolupracoval s ním na novém překladu Bible. Brzy se však objevily rozdíly. Manz a jeho přátelé obvinili Zwingliho z brždění reformace a z kompromisu s církevními autoritami.

Byli mladí a radikální, ale v zásadě dělali přesně to, co sám Zwingli kázal: brali Písmo svaté jako jediné vodítko pro svou víru a své činy. Popírali mimo jiné existenci očištění a požadovali zrušení svatých mše a křtu kojenců, protože ani jedno z nich nebylo nikde v Bibli zmíněno.

Dne 17. ledna 1525 Zwingli a jeho radikální odpůrci poprvé „zkřížili meče“ na veřejnosti. Podle

Manze měl křest smysl jen tehdy, když lidé, kteří mají být pokřtěni, „jsou schopni sami vyznávat svou víru“.

Zwingli to popřel a curyšská vláda se tvrdě přidala na jeho stranu. Nařídil pokřtít všechny nepokřtěné děti do týdne, jinak by jejich rodiče museli opustit oblast Curychu. O čtyři dny později uložil zákaz veřeně mluvit všem obhájčům křtu dospělých. Toho večera se v rodině Manzů uskutečnily první křty dospělých na půdě Curychu. Jednalo se o úmyslný protest, který se podobal pojídání klobásy v pústním incidentu, při kterém Zwingli a jeho radikální přátelé zahájili reformaci v Curychu – ale tentokrát byl reformátor na stejné straně jako církevní autority v Římě.

Nově pokřtěný Felix Manz začal okamžitě veřejně propagovat křest dospělých. O deset dní později byl zatčen a Zwingli se ho pokusil přesvědčit, aby si to rozmyslel.

Anabaptisté byli pronásledováni v oblasti Curychu v Oberlandu
Heinrich Thommann, Abschrift Bullingers Reformationschronik, 1605

Ale Manz zůstal tvrdohlavý. Poté uprchl z vězení a skrýval se v oblasti Graubünden, kde pokračoval ve své misii. O několik měsíců později byl znovu zatčen a deportován zpět do Curychu. Byl to „umíněný a tvrdohlavý člověk“, uvedly církevní orgány – ani hrozba trestu smrti mu nezabránila křtít dospělé lidi.

Anabaptisté byli stále odvažnější. Těšili se velké oblibě mezi zemědělci, kteří doufali, že doslovný výklad Bible povede ke zlepšení jejich sociálního postavení a zrušení ochromujících daní.

Na kajícím průvodu Curychem v létě roku 1525 anabaptisté nadávali Zwinglimu jako satanskému drakovi, který sváděl svět z cesty. Ze všech sil svých hlasů volali a naříkali: „*Běda, Curychu! Běda Curychu!*“

Anabaptisté vyvolali takové pozdvižení, že autority v Curychu uspořádaly na začátku listopadu 1525 třídní vědeckou debatu o křtu dospělých v naději, že problém ukončí. Zájem byl tak velký, že událost musela být přemístěna do Grossmünsteru neboli velechrámu.

Felix Manz, který byl k disputaci vytažen z vězení, bránil svůj teologický postoj proti Zwinglimu. Atmosféra byla napjatá.

Jeden anabaptista ze Zollikonu požadoval „s velkým výkřikem“, aby Zwingli konečně poznal pravdu. Zwingli jej pokáral jako „hrubého, prostého a vzpurného sedláka“.

Brzy vyšlo najevo, že anabaptisté bránili ztracenou věc. Když Manz odmítl ze své pozice odstoupit, byli spolu se spoluvěřícími uvrženi do věže pro čarodějnice.

Po zimě, kdy Manz nedostával nic jiného než chléb a vodu, ho soud začátkem března 1526 odsoudil k doživotnímu vězení. Vláda téměř ve stejnou dobu přijala zákon, který vyhrožoval anabaptistickým pachatelům trestem smrti.

O dva týdny později Manz provedl velkolepý útěk. Spolu s 13 muži a sedmi spoluvězni prolezl otvorem ve střeše své cely a slanoval přes vnější stěnu vězení.

Znovu cestoval po celé zemi a kázal a křtil, až byl na začátku prosince zatčen a ještě jednou souzen. Soud ho odsoudil k smrti utonutím „pro jeho pobuřovací povahu“ a „jeho povstání proti úřadům“. Jednalo se o formu poprav, která byla považována za obzvláště ponižující, protože byla obvykle vyhrazena ženám.

Dne 5. ledna 1527 byl Manz katem odveden do ledově studeného Limmatu, kde zemřel nešťastnou smrtí. Krátce před popravou napsal ve vězení:

„Takové činy páchají falešní proroci a pokrytci tohoto světa, kteří proklínají a modlí se ze stejných úst, jejichž život je narušený, kteří vyzývají úřady, aby nás zabily, a tím porazili podstatu Krista.“

Zdroj:

L. Harder, *The Sources of Swiss Anabaptism: The Grebel Letters and Related Documents*, 488.

Heinrich Thommann, *Abschrift Bullingers Reformationschronik*, 1605

[Štěpán Křivánek](#)

Článek je součástí [Baptistické encyklopedie](#) a je průběžně doplňován a aktualizován.

Poslední aktualizace 23. 2. 2021

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika nebo facebookovou skupinu Zpravodaj baptistických sborů](#)